

Persnota Vlaams Belang

“Ons Platteland”. Nieuwsbrief van het Vlaams Belang-Plattelandsforum

Het Vlaams Belang op de bres voor het platteland en de Vlaamse land- en tuinbouwsector !

Inleiding

De landbouw heeft in Vlaanderen van ongeveer 1,5 % in de totale Vlaamse bruto toegevoegde waarde. Ongeveer 2,1 % van de actieve bevolking is tewerkgesteld in de landbouwsector. Omgerekend naar voltijdse arbeidskrachten van 20 tot 65 jaar oud betekent dit nagenoeg 50.000 arbeidskrachten. Uit cijfers van de Federale Overheidsdienst Economie blijkt dat er in België exact nog 51.477 landbouwbedrijven zijn.

Met een uitvoer die de invoer overtreft, leveren de landbouwproducten een duidelijke positieve bijdrage tot de handelsbalans. Het aandeel van de totale agrarische handel bedroeg in 2003 iets meer dan 9 % van de Belgische uitvoerwaarde.

Met in totaal 635.155 ha heeft Vlaanderen een bescheiden landbouwoppervlakte binnen het landbouwareaal van de EU. Maar anderzijds halen de zowat 40.000 Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven per ha opbrengsten en inkomens die het Europees gemiddelde overtreffen.

De Vlaamse landbouw- en tuinbouw behoort in ieder geval tot de Europese top. Vlaanderen neemt tevens driekwart van de Belgische landbouwproductie voor zijn rekening.

Het is bovendien duidelijk dat de land- en tuinbouwsector de belangrijkste activiteit voor het Vlaamse platteland blijft. Meer dan 46 % van de Vlaamse oppervlakte wordt benut door de beroepsland- en tuinbouw.

De land- en tuinbouwsector realiseerde in 2003 een omzet van 4.541 miljoen euro. Veruit het grootste deel is voor rekening van veeteeltproducten, gevolgd door de tuinbouw- en akkerbouwproducten.

De Vlaamse land- en tuinbouw is een hoogproductieve, intensieve land- en tuinbouw waarbij ook dient te worden opgemerkt dat de ondanks de door de overheid bewust in de hand gewerkte afname van het aantal bedrijven de Vlaamse boer nog steeds vooral veehouder is. Intensieve veehouderij blijft in het dichtbevolkte Vlaanderen met zijn relatief schaarse en dure grond een aangewezen productiemethode. Dit resulteert ook in een grote veedichtheid per ha landbouwgrond die veel veevoeder vereist. Weiden, graslanden en voedergewassen nemen dan ook bijna 60 % van het Vlaamse landbouwareaal in beslag.

Wel is het zo dat de primaire landbouw zich steeds meer integreert in het ruimere agro-voedingscomplex en dat de landbouw niet langer alleen maar voedsel produceert, maar ook goederen en diensten levert voor sectoren als toerisme, recreatie, landschapsbeheer, enz...

Het is ook duidelijk dat landbouwers die met pensioen gaan hun grond vaak zien opgekocht door andere boeren. Alhoewel de Belgische landbouwbedrijven nog altijd de kleinste zijn van Europa (met een gemiddelde van 17 hectare) is de schaalvergroting bezig.

Het Vlaams Belang meent dat de Vlaamse land- en tuinbouw zich meer dan ooit als een economisch sterke factor dient te profileren indien zij haar concurrentiepositie in een EU met 25 wil behouden. Duurzaamheid en economische ontwikkeling kunnen hierbij perfect hand in hand aan.

Tegelijkertijd wijst het Vlaams Belang op het belang van een Vlaamse plattelandsbeleid in zijn algemeenheid.

Het Vlaams Belang heeft in haar programma voor de Vlaamse verkiezingen van juni 2004 uitdrukkelijk aandacht gehad voor verschillende themata die de gebruikers van het buitengebied in Vlaanderen aanbelangen : zonevreemdheid, jacht, agrarisch natuurbeheer, stagnerende kernen en leegstand, verkeersleefbaarheid, vervoersafhankelijkheid, plattelandstoerisme, lokale bedrijventerreinen, cultuurhistorisch erfgoed, enz...

Het Vlaams Belang stelt grote verwachtingen in de werkingen van het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) dat eind juni 2005 formeel werd opgestart. Het IPO zou werken rond de drie voornaamste rollen/functiegroepen van het platteland : het platteland als woon- en leefruimte, het platteland als werkruimte en het platteland als collectieve ruimte.

Voor het Vlaams Belang moet dit IPO meer zijn dan een ambtelijke praatbarak en moeten concrete resultaten op het terrein worden geboekt !

Deze aandacht voor het platteland werd door de bewoners van de landelijke gebieden in Vlaanderen sterk gewaardeerd. Dit kwam sterk tot uiting in de verkiezingsuitslagen van de Vlaamse verkiezingen van 13 juni 2004 die aantoonde dat het toenmalige Vlaams Blok ook in de landelijke regio's tussen de 15 en 20 % van de stemmen wist te behalen. In deze gebieden spelen de grootstedelijke problematieken veel minder een rol wat duidelijk maakt het Vlaams Belang ook met haar minder bekende en voor de hand liggende programmapunten heel wat Vlamingen wist aan te spreken.

De Vlaams Belang-fractie in het Vlaams Parlement heeft dan ook besloten tot de uitgave van "Ons Platteland", een driemaandelijks nieuwsbrief waarmee de partij zich wil richten tot alle bewoners en gebruikers van het platteland.

Het Vlaams Belang heeft de voorbije jaren in het Vlaams Parlement steeds de belangen van de Vlaamse land- en tuinbouwers op een ongebonden manier verdedigd.

Voor ons blijft de economische betekenis en de bruto toegevoegde waarde van de land- en tuinbouw in Vlaanderen belangrijk genoeg om van de Vlaamse Regering een landbouw- en plattelandsvriendelijk beleid te eisen. Dit geldt zowel op het vlak van het milieubeleid (o.a. mestbeleid), ruimtelijke ordening als op het vlak van het plattelandbeleid in het algemeen.

De Vlaams Belang-fractie wil met "Ons Platteland" bewijzen dat zij over al deze thema's onderbouwde standpunten heeft. Deze nieuwsbrief is tevens een uitnodiging om te reageren waardoor wij de standpunten kunnen worden verfijnd en eventueel uitgebreid.

In het eerste nummer van deze nieuwe nieuwsbrief wordt de visie van het Vlaams Belang op een aantal zeer belangrijke 'plattelandsthema's' beknopt en bevattelijk weergegeven.

Wij gaan in deze landbouwnota hier verder gedetailleerd op in.

De hoofdaandacht (en het hoofdartikel in de nieuwsbrief) gaat, gezien de actualiteit van de problematiek, uit naar het mestbeleid van de Vlaamse Regering

1.Het Vlaamse mestbeleid

Vlaanderen kampt onmiskenbaar met een hoge mestproductie. De overschrijding van de Europese nitraatnorm in het oppervlaktewater is een belangrijk aandachtspunt. Toch zijn de jaargemiddelde nitraatconcentraties in het oppervlaktewater geleidelijk aan verminderd tussen 1992 en nu. Het valt dan ook niet te ontkennen dat de landbouwsector de voorbije jaren een enorme weg heeft afgelegd. Dit blijkt ook uit de daling tussen 1990 en 2003 van de ammoniakemissies uit de landbouw en dit met 40 %. Ook het stikstofoverschot op de bodembalans is in dezelfde periode met ongeveer de helft afgenomen.¹

Toch wenst het Vlaams Belang te benadrukken dat uit het recente jaarrapport (Voortgangsrapport) van de Mestbank blijkt dat de mestoverschotten verder blijven dalen. Deze evolutie zette zich ook in 2004 door. Het overschot op de Vlaamse mestbalans in 2004 bedraagt 4,5 miljoen kg P205 en 18 miljoen kg N. Dit mestoverschot daalde met 1,5 miljoen kg P205 en 3 miljoen kg N t.o.v. 2003. (de Vlaamse mestbalans kende in 1998 nog een overschot van 35 miljoen kg P205 en 56 miljoen kg N.

We mogen niet vergeten dat pas einde jaren '90 een echte rem is gezet op de mestproductie en strenge bemestingsnormen werden opgesteld.² Het mestprobleem was toen veel groter dan nu.

Velen vergeten dan ook dat de veroordeling door het Europese Hof van Justitie op 22 september 2005 enkel slaat op de milieu-inspanningen van Vlaanderen tot 1999.

¹ Bronnen : MIRA-T-rapport

² De Europese Nitraatrichtlijn uit 1991 probeert het probleem van de nitraatvervuiling uit landbouwbronnen en de eutrofiëring van de kust en mariene wateren op te lossen. Deze regelgeving luidde op Vlaams niveau de geboorte in van het mestbeleid.

Het mestbeleid verliep eigenlijk in drie fases. In de eerste fase (1991-1995) werd mest als grondstof en niet als afval beschouwd om de doelstellingen van de Nitraatrichtlijn te halen. Bemestingsregels werden opgesteld om overbemesting te vermijden. Extra strenge gebiedsspecifieke regels moesten bepaalde kwetsbare zones vrijwaren. Voor bedrijven met te weinig land om de geproduceerde mest kwijt te raken, bestond de oplossing simpelweg in het verwijderen van het mestoverschot. De herverdeling van nutriënten werd bereikt door mest uit te spreiden op de velden van naburige boerderijen of door transport over langere afstand. Omdat de transportkosten zeer hoog zijn, werden grotere bedrijven verplicht hun mestoverschotten op lange afstand te plaatsen. Dit zou kleinere bedrijven de ademruimte geven om hun overtollige mest tegen lage kosten in de eigen regio kwijt te kunnen. De doelstellingen van deze eerste fase werden bereikt. Het transport van dierlijke mest van regio's met een overschot naar regio's waar extra mest kon worden gebruikt, verhoogde van 22 miljoen kilogram stikstof in 1992 tot 60 miljoen kilogram stikstof in 1995. Wel zorgde de verdeling van mest van plaatselijke, geconcentreerde veeteeltgebieden naar het hele Vlaamse grondgebied voor bijkomende eutrofiëring. Kortom, het mestdecreet legde zeer algemene bemestingsregels op, paste heffingen toe op mestoverschotten en beoogde een spreidingsbeleid dat overtollige mest zou vervoeren naar regio's met mesttekorten.

Tijdens de tweede fase van het mestbeleid (1996-2000) werden beperkingen op bedrijfsniveau opgelegd. Door middel van een vergunningenbeleid moesten landbouwers voortaan kunnen bewijzen wat ze met hun mestoverschotten aanvangen. Tegelijkertijd kreeg de sector de tijd om de overschotten structureel te verminderen. Deze periode stond voor de opstart van brongerichte maatregelen op het niveau van de voedertechneken, de opstart van de mestverwerking en de inkrimping van de veestapel door een natuurlijk en versnelde uittreding van landbouwers.

Vanaf 2000 (derde fase) koos men voor een mix die stelde op de vermindering van het aantal dieren, het gebruik van krachtvoeder met een lage nutriënteninhoud en mestbewerking en/of expert van mest. Sinds het jaar 2000 werd ook een belangrijke nieuwe brongerichte maatregel ingevoerd. De nutriëntenhalte moest ervoor zorgen dat de productie van dierlijke mest de eerstvolgende jaren een absolute halte wordt toegeroepen. Vanaf 2000 werd ook specifieke wetgeving geïmplementeerd om op vrijwillige basis de varkensstapel af te bouwen (warme sanering) met o.a. het zgn. stopzettingsdecreet.

De advocaat-generaal heeft zich niet uitgesproken over het feit dat Vlaanderen al dan niet volledig als kwetsbaar gebied moet worden aangeduid.

Men moet zich heel goed realiseren dat de mestoverschotten fors dreigen te stijgen als men de volgende jaren het percentage kwetsbare zones zal verhogen.

Minister van Leefmilieu Kris Peeters had eergisteren een onderhoud met Europees Commissaris Stavros Dimas over het Vlaams mestbeleid.

Het zgn. 3-sporenbeleid (aanpak aan de bron, verwerking en export, optimalere invulling van de bemestingsnormen) wierp dus wel zijn vruchten af. Het dient gezegd dat de laagfosforvoeders van de mengvoederindustrie hierin zeker een aandeel hebben gehad.

Men vergeet er wel bij te zeggen dat de vrijwillige maar ook gedwongen (warme en koude sanering) afbouw van de veestapel een belangrijke factor is geweest.

Ondanks de resultaten van het 3-sporenbeleid blijven er rond de financiering en operationalisering van de mestverwerking, de overbemesting en het onoordeelkundig gebruik van mest talrijke onopgeloste problemen. Het Voortgangsrapport gaf ook aan dat de optimalere invulling van de bemestingsnormen zo goed als geen resultaat gaf.

Over de effecten van betere bemestingsmethoden werd enkele jaren geleden een veel te optimistische inschatting gemaakt.

Maar ook rond de mestverwerking bestaan er nog tal van problemen.

De oorzaken zijn legio. Enerzijds zijn er de hoge en dure technische vereisten.

Anderzijds is er de onzekerheid over de mestlevering op lange termijn. Omdat regelmatig nieuwe initiatieven voor mestverwerking opduiken aarzelen de veehouders om vandaag engagementen voor pakweg tien jaar aan te gaan. Maar dergelijke langetermijnengagementen hebben de verwerkers net nodig om te kunnen investeren.

De Vlaamse Regering keurde op vrijdag 22 juli 2005 de visienota "Naar een nieuw mestbeleid in Vlaanderen" van Minister van Leefmilieu Peeters goed. Deze visienota zou gebruikt worden als basis voor de opmaak van het nieuwe mestdecreet, ook wel MAP3 genoemd. Het nieuwe mestbeleid zal vooral gericht zijn op resultaat waarbij de Nitraatrichtlijn en het streven naar een goede waterkwaliteit de uitgangspunten zijn.

De landbouwers zouden actief worden betrokken bij de meetresultaten van het oppervlaktewater in hun eigen streek. Elke landbouwer zou ook de verantwoordelijkheid krijgen om de nutriënten van zijn bedrijf correct af te zetten op zijn of op andermans grond. Dit wordt vanzelfsprekend aangevuld met een meersporenbeleid om het mestoverschot aan te pakken waarbij een systeem van verhandelbare mestverwerkingscertificaten zou worden ingevoerd.

Het Vlaams Belang kan zich achter een aantal uitgangspunten van deze visienota scharen maar legt hierbij volgende eigen accenten :

Visie Vlaams Belang

a. Het nieuwe mestdecreet moet in ieder geval eenvoudig, transparant, uitvoerbaar en controleerbaar zijn en gestoeld zijn op een grote verantwoordelijkheid van de veehouders zelf

Om vandaag te berekenen hoeveel de verwerkingsplicht van een veehouder bedraagt en om na te gaan of hij aan zijn verwerkingsplicht heeft voldaan zijn de

productiegegevens van minstens vijf kalenderjaren nodig. Zo bestaan er wel meer dan 100 verschillende combinaties van de hoeveelheid mest en bijhorende uitrijperiode in kwetsbare gebieden. Dergelijke complexe zaken zijn op termijn niet werkbaar voor de betrokken landbouwers en ook onhoudbaar voor de Mestbank. Het Vlaams Belang vindt het principe van de zelfregulerende mestafzet een goede zaak. Dit betekent dat een veehouder slechts dieren mag houden in de mate en zolang dat hij de geproduceerde nutriënten op een milieukundig verantwoorde wijze kan afzetten. Dit betekent een grotere individuele verantwoordelijkheid voor de veehouders.

b. Gezonde bedrijven hebben recht op groei

Het is duidelijk dat de regeling rond de samenvoeging en verplaatsing van bedrijven nog te stroef werkt.

Een decreetgeving inzake leefmilieu moet de milieuproblemen aanpakken maar mag niet ingrijpen in het sociaal-economisch weefsel. Als er sociaal-economische gevolgen zijn aan een milieuwetgeving moet de overheid deze door andere maatregelen wegwerken of compenseren.

Wij verwerpen koude of warme sanering in het kader van de mestproblematiek. De eerste gesubsidieerde afbouw van de veestapel startte in 2001 voor varkens. Het volgend jaar werd deze herhaald. In 2003 werd een derde inschrijvingsronde voorzien waarbij deze werd uitgebreid naar rundvee en pluimvee.

Samenvoeging en overname van bedrijven betekent voor het Vlaams Belang het samenvoegen of overnemen van hele bedrijven met de totale capaciteit.

C. Heffingen en handhaving

Het nieuwe MAP moet in ieder geval gebaseerd zijn op een gerichte aanpak die de sanering van de probleemgebieden beoogt en de problematische mestgebruikers aanpakt. Het Vlaams Belang meent overigens dat een handhavingsbeleid ter zake wel degelijk nodig is. De sector is inderdaad niet gediend met 'mestcowboys' of hoe men ze ook wil noemen.

De medewerking van de landbouwers is echter bij de uitvoering van de controles de laatste jaren zeer goed. Landbouwers die geen aangifte doen komen steeds minder voor.

In veel gevallen blijkt bij overbemesting dat dit niet bewust is gebeurd. Het ter goeder trouw, zonder nazicht, ondertekenen van mestafzetdocumenten, vormt hier een probleem. Uiteraard blijft het onzorgvuldig omgaan met de bemestingsnormen door een volledig volmesten met ontvangen mest, dit zonder rekening te houden met de eigen dierlijke productie en kunstmestgebruik, een belangrijk aandachtprobleem.

Het Vlaams Belang betreurt dat Minister Peeters in ieder geval niet wil afstappen van de heffingen. Volgens het Vlaams Regeerakkoord moet de opbrengst van de heffingen aangewend worden voor stimulerende maatregelen in de sector. De minister wil landbouwers financieel stimuleren via beheersovereenkomsten waarbij zij ertoe zouden worden aangezet optimaal gebruik te maken van dierlijke mest, bodem- en mestanalyses zouden uitvoeren en bemestingsadviezen zouden volgen.

Naar aanleiding van de moeilijkheden met de Nitraatrichtlijn en de minder goede meetresultaten nam hij eind september 2005 zelfs het initiatief tot bijkomende controlemaatregelen en besliste hij om de superheffing voor niet-verwerkte mest 2002 en de superheffing voor het overschrijden van de nutriëntenhalte 2003 te laten

innen. Aan zowat 4.000 Vlaamse bedrijven wordt een gezamenlijke superheffing opgelegd van 5,2 miljoen euro voor het overschrijden van de toegekende nutriëntenhalte. Meer dan 1.000 bedrijven krijgen een superheffing voor niet-verwerkte mest van 2002 ten belope van 4,6 miljoen euro.

Bij de wijziging van het mestdecreet eind 2003 (MAPII-ter) werd weliswaar de mogelijkheid tot uitstel en eventueel afstel van de superheffing opgenomen maar concrete bepalingen hieromtrent werden veel te laat vastgelegd.

Het Vlaams Belang wil echter dat men afstapt van het systeem van heffingen in het handhavingsbeleid. Voor ons is mest essentieel een grondstof en geen afvalstof. Als er echter door een teveel een milieuprobleem ontstaat moet het worden weggewerkt op een voor de sector doorzichtige, eenvoudige en zo goedkoop mogelijke manier. Alle inkomsten uit de basisheffing en de superheffing worden momenteel door de Mestbank doorgestort naar het MiNa-fonds waar ze, samen met gelden uit andere milieuheffingen, gebruikt worden voor financiering van een brede waaier van milieumaatregelen, o.a. de beheersovereenkomsten Natuur en Water uit het mestdecreet.

Mestverwerking en mestopslag dient integendeel door de overheid te worden gesubsidieerd.

Ook de stopzettingsregeling wordt gefinancierd uit het MiNa-fonds waarbij de sector dus als het waren zijn eigen afbouw financiert.

d. Geen onhaalbare normen die enkel demotiverend werken - bestendigen van het fijnmazig meetnet met een flexibele afbakening van het kwetsbaar gebied – een uitrijregeling die rekening houdt met de grondsoorten en weersomstandigheden

De noodzakelijke wijzigingen aan de bestaande regelgeving moeten via één grondige en fundamentele herziening worden doorgevoerd want rechtszekerheid is voor de landbouwers absoluut noodzakelijk. Wij menen dat de Vlaamse Regering meer verantwoordelijkheid dient te geven aan de landbouwers waarbij de Vlaamse Regering de noodzakelijke voorwaarden dient te scheppen.

Het heeft geen zin om van de ene dag op de andere een strenge norm te eisen die naar te maken is en waarbij de leefbaarheid van de bedrijven in het gedrang komt. De nitraatverontreiniging is trouwens een diffuus iets waarbij er geen puntbronnen zijn die men onvoorwaardelijk kan aanduiden als dé schuldige vervuiler. De nitraatproblematiek is een collectieve verantwoordelijkheid waarin moeilijk enkel individuele bedrijven voor de volledige vervuiling kunnen worden verantwoordelijk gesteld.

Wat de slechte meetresultaten betreft van de laatste maanden en jaren is het duidelijk dat de sector terecht oordeelt dat een aantal strenge eisen uit het decreet die in voege zijn sinds 1 januari 2000 demotiverend werken. Door het geleidelijk aan verhogen van de mestverwerkingsplicht en de niet nagekomen beloftes van de flexibele kaarten was het beleid repressief. Veel boeren hadden door de toekenning van de nutriëntenhalte het terechte gevoel dat hun productierechten werden ontnomen die ze eerder hadden toegekend via hun milieuvergunning. Deze moet volgens het Vlaams Belang nog altijd dé wettelijke overeenkomst bij uitstek blijven tussen landbouwer en overheid en vormt dé basis voor een goede bedrijfsvoering.

Het nieuwe mestbeleid moet inspelen op de verschillende landbouwbedrijfsvormen en instrumenten en moet oplossingen aanbieden op maat. Bovendien mag het mestprobleem niet alleen worden gerelateerd aan mestproductie maar ook aan het juiste gebruik van mest. Een conflict tussen de landbouwsectoren moet in ieder geval worden vermeden.

Het Vlaams Belang is akkoord met de aandacht die in het nieuwe mestbeleid zou uitgaan naar het gebruik van voeders met lage nutriënteninhoud en het gebruik van betere voedertechnieken.

Het Vlaams Belang pleit voor het bestendigen van het fijnmazig meetnet met een flexibele afbakening van het kwetsbaar gebied tot gevolg. Dat betekent dat maandelijks op honderden plaatsen het nitraatgehalte in het oppervlaktewater wordt gemeten. Slechte resultaten geven dan automatisch aanleiding tot afbakening als kwetsbaar gebied. Goede resultaten geven dan automatisch aanleiding tot aanduiding als normaal gebied. Op die manier motiveert men mensen om het steeds beter te doen.

Een uitrijverbod heeft in feite enkel zin indien er verder aan het mestgebruik geen normen worden gesteld. En zelfs dan houdt het bestaan van een uitrijverbod het gevaar in dat, vlak voor en na de sperperiode, mest wordt uitgevoerd in allesbehalve gunstige omstandigheden.

Zodra er normen gesteld worden die dan nog in de loop van de tijd verscherpen, heeft de gebruiker er alle belang bij de nutriënten zo gunstig mogelijk aan te wenden, en dus enkel mest uit te voeren als de omstandigheden (weersomstandigheden en bodem) zo gunstig mogelijk zijn. De periodes waarin mest kan worden uitgevoerd, moeten zo ruim mogelijk worden genomen, zodat de gebruiker niet door tijdsdruk wordt gedwongen de mest dan toch in minder gunstige omstandigheden uit te voeren.

De boer moet de vrijheid hebben de 'goede landbouwpraktijk' niet te baseren op de kalender maar op het weer en de bodemgesteldheid. De uitrijregeling zoals ze nu moet worden toegepast schiet haar doel voorbij. Door de zeer theoretische regeling worden de boeren op bepaalde momenten verplicht teveel mest toe te dienen met uitspoeling en afspoeling als gevolg. Terwijl anderzijds sommige percelen met uitputting worden bedreigd.

De uitrijregeling mag niet alleen bepaald worden door data maar moet ook rekening houden met de weersomstandigheden. Dit houdt o.a. dat er stalmest op grasland moet kunnen gespreid worden, dat er bij regenweer of bewolking mest op grasland moet kunnen gespreid worden zonder de verplichting van te injecteren.

e.Mestverwerking

Op dit terrein zijn de voorbije jaren al heel wat inspanningen geleverd, zeker en vooral door de landbouwers zelf.

Probleem is dat de veehouders voor het ogenblik de kat uit de boom kijken. De Vlaamse Regering kondigde immers meer dan één jaar geleden aan dat er een nieuw Mestactieplan zou komen. Het is duidelijk dat mocht de bestaande mestverwerkingsplicht worden versoepeld de aanvoer van mest dreigt te dalen waardoor het rendement van de installaties zou ondergraven worden. De cijfers spreken alvast boekdelen. Midden 2005 verwerkten 88 grote en kleine installaties mest. De meeste installaties werken kleinschalig op bedrijfsniveau. Een 5-tal

gespecialiseerde bedrijven verwerken meer dan 100.000 ton op jaarbasis. Het aantal nieuwe operationele installaties viel de voorbije jaren terug van 20 in 2003, 11 in 2004 tot amper één tijdens de eerste helft van dit jaar. Problematisch is dat er nauwelijks nog milieuvergunningen worden aangevraagd voor nieuwe mestverwerkingsinstallaties.

Een andere zaak is dat mestverwerking werd uitgesloten van de subsidies toegekend vanuit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Ook mestvergisting is momenteel niet subsidieerbaar vanuit het VLIF.³ De vorige Vlaamse Regering heeft zelfs expliciet de niet-subsidieerbaarheid van mestverwerking opgenomen en ze motiveerde zich hiervoor op de Europese regelgeving vanuit het principe “de vervuiler betaalt”.

Het Vlaams Belang eist dan ook dat de overheid zijn verantwoordelijkheid neemt en desnoods zelf mee participeert in de verwerking via bv. intercommunales of pps-constructies. Wat is het verschil met de afvalverwerking waar de overheid toch ook zijn verantwoordelijkheid neemt ?

Bovendien is er nog altijd het onvermijdelijke NIMBY-syndroom. De Omzendbrief RO/2000/2 geeft richtlijnen weer m.b.t. locaties voor mest- en mestverwerkingsinitiatieven in Vlaanderen. De gestelde omzendbrief wordt door de bevoegde instanties vaak verschillend geïnterpreteerd en heeft juridisch geen enkele draagkracht. Voor de inplanting in agrarisch gebied moet samen met de bevoegde instanties naar geschikte locaties gezocht worden waarbij gestreefd wordt naar een gunstige oplossing ten opzichte van de aanvoer van grondstoffen en minimale ruimtelijke impact op de omgeving. De verschillende bestuursniveaus zouden in hun ruimtelijk beleid moeten rekening houden met de bijzondere problematiek van geschikte inplantingsplaatsen voor mestverwerkingsinitiatieven en waar mogelijk in ruimtelijke uitvoeringsplannen hiervoor specifieke zones afbakenen.

Het is ook duidelijk dat het huidig mestdecreet in het algemeen en het principe van de “verwerkingsplicht” in het bijzonder een onvoldoende economisch onderbouw draagvlak hebben. De volledige verwerking van varkensmest blijkt economisch onverantwoord vermits de huidige totale verwerkingskost van ruwe varkensmest het gemiddelde arbeidsinkomen in de sector van de laatste 10 à 20 jaar benadert. Eveneens zijn investeringen in mestverwerkingen door het grote aantal onzekerheden voor zowel de investeerder als de kredietverstrekker bijzonder risicovol.

Bovendien is de mestverwerkingsplicht gekoppeld aan het bedrijfsmatig productieniveau. Dit veroorzaakt een discriminatie van de grotere verwerkingsplichtige bedrijven ten opzichte van de kleinere, niet-verwerkingsplichtige bedrijven. Waarom wordt mestverwerking niet gekoppeld aan bonusmaatregelen voor de initiatiefnemer ?

Niet-geneutraliseerde nutriënten mogen vaak ook nog steeds niet naar Wallonië te worden geëxporteerd om er te worden afgezet.

De Vlaamse Regering dient alle mogelijkheden uit te putten om een toelating tot uitvoer van Vlaamse mestverwerkingsproducten naar de Waalse landbouw te verkrijgen. Dit is ook in het voordeel van de Waalse akkerbouw.

³ Bij mestvergisting is wel andere steun mogelijk, en dit zowel bij de investering (verhoogde fiscale aftrek en ecologie-premie) als bij de uitbating (groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten).

2. De afbakening van de agrarische structuur en het agrarisch natuurbeheer in Vlaanderen

2.1. Voor wanneer de concrete afbakening van de landbouwgebieden ?

De Vlaamse landbouwers vragen nu al jaren rechtszekerheid over de grond die hen toekomt en vragen een stop aan het voortdurend opeisen van hun landbouwgrond. In het RSV (1997) wordt gestipuleerd dat 750.000 ha in Vlaanderen wordt voorzien voor beroepslandbouw.

In 2001 besliste de toenmalige Vlaamse Regering de afbakening van de landbouw-, natuur- en bosgebieden te starten via de afbakening van 86.500 ha natuurgebieden in het zgn. VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk). De afbakening van de landbouwgebieden en de rest van het natuurgebied zou in de tweede fase worden gerealiseerd die met een nieuwe methode pas in 2004 op gang kwam. Deze nieuwe methode zou er voor zorgen dat landbouw, natuur en bos gelijktijdig zouden worden afgewogen. Er zou meer overleg zijn met gemeenten, provincies en belangengroepen waaruit dan een ruimtelijke visie zou worden opgebouwd die zou aangeven welke de belangrijke structuren zijn : welke aaneengesloten gebieden gevrijwaard dienen voor landbouw, welke ruimte voor natuurontwikkeling, enz... Deze ruimtelijke visie (ook resulterend in een actieprogramma) zou dan de krachtlijnen vastleggen voor de opmaak van RUP's die de bestemmingen op perceelsniveau zullen vastleggen.

Vlaanderen werd in deze nieuwe methode opgedeeld in verschillende buitenregio's. Momenteel is dit overlegproces nog steeds lopende waarbij er nog maar enkele regio's zijn waar een visie is vastgelegd.

Om op kort termijn toch rechtszekerheid aan de landbouwers te bieden heeft de Vlaamse Regering besloten dat in een aantal gebieden de bestaande agrarische bestemming in de gewestplannen door niemand nog mag worden in vraag gesteld.⁴ De afbakeningsdiscussie zou voor deze gebieden nu al worden afgerond. Op zich is dit een goede zaak maar het Vlaams Belang wijst er op dat bebossing in deze gebieden nog altijd mogelijk is en dat het instrument van een RUP veel meer rechtszekerheid zou bieden om het gebied 100 % zeker voor landbouw te vrijwaren.

Wat echter met de zgn. natuurverwevingsgebieden ? De natuurverwevingsgebieden zouden in totaal 150.000 ha beslaan, waarvan 70.000 ha in agrarisch gebied. Deze natuurverwevingsgebieden bevinden zich in de directe omgeving van de VEN-gebieden en komen nog eens naast de reeds bestaande Habitat- en

⁴ Voor deze landbouwgebieden zal de Vlaamse Regering de discussie afronden. Binnen die gebieden worden er in principe geen gewestelijke initiatieven meer genomen voor het omzetten van de agrarische bestemming naar natuur-, bos- of andere bestemmingen. Ook gemeentelijke en provinciale planningsinitiatieven in deze gebieden moeten de agrarische bestemmingen maximaal respecteren en zullen systematisch worden getoetst aan de agrarische structuur. In het kader van zijn goedkeuringsbevoegdheid en het administratief toezicht op gemeentelijke en provinciale plannen zal de minister binnen deze agrarische gebieden voldoende terughoudend optreden.

Vogelrichtlijngebieden. Het Vlaams Belang vreest dat het stimulerend beleid dat men in de verwevingsgebieden t.o.v. de landbouwbedrijvigheid wil voeren, gebruikt zal worden als een springplank om in een latere fase nauwer aan te sluiten bij het natuurgebied. Bovendien zullen de voorwaarden van de beheersovereenkomsten die men in deze gebieden zal kunnen afsluiten in veel gevallen moeilijk verenigbaar zullen zijn met de gewenste bedrijfsvoeringen. Aparte natuurrichtplannen en allerlei vergunningsverplichtingen zullen voor heel wat beperkingen zorgen.

Het Vlaams Belang eist dat waar mogelijk verweving zoveel mogelijk dient samen te vallen met Habitat- en Vogelrichtlijngebieden. De landbouw dient in natuurverwevingsgebieden blijvend de hoofdfunctie zijn met weliswaar aandacht voor natuur via stimulerende maatregelen. De door natuurverenigingen (zoals bv. Natuurpunt) aangekochte gronden in agrarische gebieden (volgens de gewestplannen) mogen, wanneer ze niet voorkomen op de kaart van de gewenste natuurlijke structuur geen aanleiding geven tot nieuwe natuurcreatie maar moeten desgevallend aangewend kunnen worden om in te ruilen met landbouwgebruik in de natuurgebieden.

De Vlaamse overheid dient ervoor te zorgen dat ze in haar subsidiebeleid niet zorgt voor een permanente aankoop door natuurverenigingen van gronden gelegen in agrarisch gebied.

De voortdurende aantasting van de agrarische gebieden brengt een gigantische waardevermindering van het grondpatrimonium met zich mee waar slechts weinig tegenover staat.

Vanuit de landbouwsector wordt de druk op de ruimte als bedreigend ervaren. Waar kan nog landbouw worden bedreven en welke landbouw kan er nog ? Er bestaan bij de afbakening van de agrarische structuur nog heel wat vragen rond de zgn. natuurverwevingsgebieden.

Bovendien meent het Vlaams Belang dat het nu stilletje aan genoeg is geweest rond visievorming en dat concreet moet worden afgebakend.

2.2.Landbouw in natuurgebieden: mogelijkheden maar veel meer beperkingen !

In ieder geval dringt ook een kritische analyse van de gebruikservaringen en de kostprijs van agrarisch natuurbeheer zich op. De betrokken land- en tuinbouwers moeten hierin een belangrijke stem hebben. Een analyse van de kostprijs kan leiden tot een meer correcte vergoeding van de landbouwers. Een kritische analyse is voor ons zelfs een noodzakelijke voorwaarde wil men beheersovereenkomsten nog meer ingang doen vinden. Hierbij aansluitend vinden wij trouwens in het algemeen dat in de gebieden aar aan landbouw strenge randvoorwaarden worden opgelegd, vanwege de Vlaamse overheid een basissteun zou moeten worden verleend voor het instandhouden van o.a.erfgoed- en natuurwaarden.

Bij de aankoop van grond door de Vlaamse overheid waarop landbouwers percelen uitbaten (al dan niet na een bestemmingswijziging) is een correcte vergoeding voor zowel de pachter/gebruiker als de eigenaar bijzonder cruciaal.

Het zou nuttig zijn om eens na te gaan hoeveel landbouwers in Vlaanderen samenwerken met Natuurpunt, de grootste Vlaamse natuurvereniging die een aantal natuurgebieden in Vlaanderen beheert. Deze vereniging stelt dat ze de boeren eigenlijk nodig heeft voor het begrazen en/of maaien van de natuurgebieden die ze beheren. Maar de vraag is of het in veel gevallen niet gaat om hobbyboeren. Er is

immers ook de onmiskenbare evolutie naar schaalvergroting in de landbouwsector waarbij gronden worden gekocht door grotere bedrijven die met veel zwaarder materiaal werken dat niet geschikt is om in natuurgebieden aan de slag te gaan. Deze bedrijven zitten heus niet te wachten om in een systeem van beheersovereenkomsten te stappen.

Een ander aspect is dat het systeem van beheersovereenkomsten eigenlijk slechts contracten van maximaal één jaar behelst. Oorzaak is hier de pachtwetgeving. Een meerjarig contract kan juridisch gezien aanleiding geven tot een levenslange pachtovereenkomst en verpachte percelen kunnen bovendien niet als natuurreserveaat erkend worden. Van grote rechtszekerheid voor landbouwers in natuurgebieden is dus alleszins geen sprake.

2.3. De Vlaamse milieuwetgeving en de land- en tuinbouw : nog heel wat knelpunten !

Ook m.b.t. de Vlaamse milieuwetgeving (VLAREM) zijn nog heel wat knelpunten inzake land- en tuinbouw. Via een klasse 2-vergunningsprocedure kan de land- en tuinbouwer een afwijking aanvragen tegenover de basismilieukwaliteitsnorm om zo een soepeler lozingsvoorwaarde te bekomen. In VLAREM zijn er afstandsregels opgenomen (inclusief het vastleggen van beschermingszones) voor de vestiging of uitbreiding van veeteeltbedrijven. Deze regels zijn tot op heden onvoldoende wetenschappelijk onderbouwd. Ondertussen is een belangrijke evolutie op het terrein inzake stallenbouw en de toepassing van drijfmest. Nieuwe stallen voor varkens en pluimvee worden meer en meer emissiearm gebouwd en ook drijfmest wordt meer en meer emissiearm uitgereden.

Het Vlaams Belang eist dan ook dat sectorale lozingsvoorwaarden voor het lozen van bedrijfsafvalwater afkomstig van land- en tuinbouwbedrijven in VLAREM worden opgenomen. De aanbevelingen zoals vermeld in de BBT-studie Veeteelt zijn hiervoor richtinggevend. Bovendien moet de vergunningsprocedure voor het lozen van bedrijfsafvalwater afkomstig van land- en tuinbouwbedrijven worden gereduceerd tot een meldingsplichtige activiteit (klasse 3).

Ook m.b.t. de beheersovereenkomsten rond erosie zijn er een aantal problemen. Wanneer een landbouwer een aanvraag indient bij de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) dient de VLM deze aanvraag door AMINAL afdeling Land te laten adviseren, ook al betreft het een aanvraag van erosiebestrijdingsmaatregelen voorgesteld in een door de administratie goedgekeurd gemeentelijk erosiebestrijdingsplan. Veel van die aangevraagde beheersovereenkomsten worden negatief of deels negatief geadviseerd waarbij AMINAL Land zelfs het kwestieuze terrein niet bezoekt. Er is dan ook nood aan een duidelijk standpunt van de Vlaamse overheid met duidelijke criteria over de vraag wanneer een beheersovereenkomst erosie wel of niet kan op erosiegevoelige percelen. Beheersovereenkomsten die overeenstemmen met een maatregel beschreven in een goedgekeurd gemeentelijk erosiebestrijdingsplan zouden zonder veel administratieve rompslomp moeten worden goedgekeurd.

3. De jacht in Vlaanderen

Ook dit najaar kwam de jacht tijdens het jachtseizoen opnieuw onterecht onder vuur. Voor het Vlaams Belang is het duidelijk dat het officiële en wettelijk reglementeerde jachtgebeuren bijdraagt tot de bescherming van de natuur en tot het harmonieus samengaan van mens, dier en leefmilieu.

Het Vlaams Belang heeft vertrouwen in de jagersverenigingen en wildbeheerseenheden die afdoende aantonen dat het noodzakelijk is dat ieder jaar een aantal dieren op een efficiënte en gecontroleerde manier kan worden afgeschoten.

Het klopt niet dat de jacht het ecologisch evenwicht zou verstoren. Het is integendeel het systematisch invoeren van verbodsbepalingen op bejaging dat samen met het vaak ongecontroleerd opnieuw inbrengen in de natuur van bepaalde soorten dieren dat dit evenwicht verstoort.

De praktijk leert ons dat het dringend tijd wordt dat in nauw overleg met de jachtsector het jachtdecreet wordt aangepast en dat het openingsbesluit jaarlijks soepel wordt herbekeken.

Het Vlaams Belang eist dat er inzake natuur- en wildbeheer bij de regelgeving veel meer inspraak moet zijn van de sector zelf en dat het beleid niet alleen mag uitgaan van de visies van de bevoegde Vlaamse administraties en milieuverenigingen allerhande.

Op 11 juni 2003 betoogden een 20.000-tal jagers, vissers, landbouwers en andere gebruikers van het buitengebied in Gent. Zij waren de groene betutteling meer dan moe en gaven een ernstig signaal aan de vooravond van de parlementaire verkiezingen van 18 mei 2003.

De eerste fase van de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) stond toen volop in het licht van de schijnwerpers.

3.1 De gevolgen van de “Natuurrichtplannen” voor de jacht

De rechtsgevolgen van de afbakening van het VEN (begin juli 2003 heeft de Vlaamse Regering deze afbakening vastgelegd) vindt men in niet geringe mate terug in het zgn. “Maatregelenbesluit”.

In dit Ministerieel Besluit van 21 november 2003 worden naast een aantal algemene beschermingsvoorschriften ook bijkomende beschermingsvoorschriften beschreven die via de zgn. ‘Natuurrichtplannen’ kunnen worden opgelegd. Deze Natuurrichtplannen komen tot stand door bemiddeling van een Stuurgroep waarin de gebruikers van het buitengebied worden vertegenwoordigd, weze het als een minderheid hiervan. In de Stuurgroep zitten maximaal 2 vertegenwoordigers van wildbeheerseenheden waarbij de vertegenwoordigers houder moet zijn van het jachtrecht op een gebied gelegen in het gebied waarop het Natuurrichtplan betrekking heeft. Deze Stuurgroep is echter slechts adviserend en haar adviezen zijn in beginsel niet-bindend.

In een Natuurrichtplan kunnen hoe dan ook zones worden opgenomen waarin bv. de visvangst kan worden verboden of waar de uitoefening van de jacht geheel of gedeeltelijk kan worden verboden, bv. ter vrijwaring van de rust van overwinterende of doortrekkende vogels.

3.2.Aanpassing van het Jachtbesluit van 18 juli 2003 : een maat voor niets !

Een ander aspect is de definitieve wijziging door de Vlaamse Regering van het jachtbesluit dat geldt voor de periode 1 juli 2003 tot 30 juni 2008. De tekst van dit ministerieel besluit van 13 oktober 2005 verschilt op diverse punten van het ontwerpbesluit (15 juli 2005) dat de Vlaamse Regering aan de Raad van State voorlegde.

Zo werd de beloofde verlenging van de jacht op Canadese ganzen, wilde eenden, vossen, konijnen en houtduiven in vogelrijke gebieden niet verlengd. Meer bepaald werd de in het ontwerpbesluit vooropgezette einddatum van 30 november teruggeschroefd naar 15 november. Dit laatste is de sluitingsdatum die in het Jachtbesluit van 18 juli 2003 reeds was opgenomen !

Er werd ook gesleuteld aan de periode voor de gewone jacht op houtduiven, met een verkorting van de reguliere jachttijd tot gevolg (tot 28 februari).

De aanpassing van het oorspronkelijke Jachtbesluit van 18 juli 2003 dus maar weinig gevolgen hebben op het schadebeheer.

Er kan immers besloten worden dat de Vlaamse Regering niet tegemoet komt aan de vraag van de jachtsector om de jacht te versoepelen op houtduiven, grauwe en Canadese ganzen. Men had meer oog voor de problematiek van residerende ganzen in natuurgebieden dan voor de schade die overwinterende ganzen aanrichten in agrarisch gebied.